

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR
ASSOCIATION OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES AND CRAFTS CZ
DIE ASSOZIATION DER KLEINEN UND MITTLEREN BETRIEBE UND HANDWERKER CZ

AMSP ČR

Evropa a my

Nová Evropa pro mě jako pro podnik

HORECA

Hotel / Restaurant / Catering

Tato brožura byla vydána v rámci The European PHARE Project SME FIT.

Tato brožura byla vytvořena za finančního přispění Evropského společenství. Názory publikované zde jsou pohledem Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, a proto nemohou být v žádném případě chápány jako oficiální postoje Evropské komise.

Autoři:

Prof. Mag. Stefan Hlawacek

Ing. Martina Orsulova

2003

S využitím příkladu EUROFIT Austria

1. Vlivy 4 druhů volného pohybu na české podniky HORECA

1.1 Volný pohyb zboží

Čtyři základní svobody (volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob vztahující se ke svobodnému zřízení podniků) by se měly českým živnostníkům objasnit obdobným způsobem, jaký je použit v následujícím textu, zejména pokud jde o účinky těchto opatření na jejich podnikání.

Zboží, které je vyrobeno v některé členské zemi EU v souladu s jejími právními předpisy může být uvedeno na trh ve všech ostatních členských zemích EU bez jakýchkoli dodatečných kontrol a povolení. To znamená, že například potraviny, které odpovídají německým předpisům o potravinách a které byly v Německu vyrobeny mohou být prodávány v naší zemi, i když bychom měli přísnější předpisy upravující domácí potravinářskou výrobu. Kromě toho již nebudou existovat žádné celní a ani žádné jiné neobchodní překážky. Pohraniční kontroly uvnitř EU budou také zrušeny.

**Žádné kontroly
volného pohybu
zboží**

Vliv na hotelové a restaurační živnostenské podniky

Potraviny ze zemí EU se budou moci dovážet do České republiky aniž by narazily na jakékoli překážky. To pravděpodobně vyvolá snížení cen základních výrobků v gastronomii. Současně s tím vzroste různorodost nabízeného zboží. Budou zrušena opatření spojená s absorpční schopností trhu, kontingenty i zákazy dovozu. Řada zákonných opatření nebo norem bude částečně harmonizována nebo vzájemně uznávána.

Všechno výše uvedené nebude uplatňováno ihned od samého začátku našeho členství v EU. Zpočátku budou některá omezení volného pohybu zboží ponechána, zejména v oblasti zemědělství.

Bude velmi důležité, aby čeští představitelé odvětví cestovního ruchu prozkoumali v této souvislosti, zda lze využít některé z domácích přísnějších předpisů jako marketingovou výhodu pro české potravinářské zboží (např. německé požadavky na čistotu = výhoda pro německý pivovarnický průmysl).

Připravuje se směrnice EU o biologických produktech, která se v některých ohledech liší od českých předpisů.

Díky volnému pohybu zboží mohou hotelové a gastronomické živnostenské podniky těžit také ze snížených cen zařízení a nábytku.

1.2 Volný pohyb osob

Kromě namátkových kontrol budou pohraniční kontroly uvnitř EU v budoucnu zrušeny. Zaměstnanci ve všech zemích EU budou moci pracovat bez pracovního povolení. Občané Společenství budou mít právo na stejné zacházení, jako mají tuzemští občané ve všech ostatních členských státech pokud jde o zaměstnání, odměňování za práci a ostatní pracovní podmínky.

Vliv na hotelové a restaurační živnostenské podniky

Předpokládá se odliv a migrace zvláště vysoce kvalifikovaných pracovníků. Dojde k silné konkurenci v oblasti pracovních podmínek a mezd mezi jednotlivými členskými zeměmi EU.

Na druhé straně však budou k dispozici levné pracovní síly i v odvětví českého cestovního ruchu, představované zejména pracovníky bez pracovního povolení. U občanů ze zemí mimo EU (např. u Turků) bude pracovní povolení vyžadováno i nadále.

Volný pohyb osob umožní získávat více zkušeností v zahraničí. Platby pojistného a příspěvků hrazené po určitou dobu v jiné zemi EU budou v tuzemsku uznávány. Takže žádné administrativní překážky nebudou stát v cestě tomu, kdo se rozhodne například provozovat výdělečnou činnost ve Velké Británii, Francii nebo Itálii.

Po otevření hranic uvnitř EU vzniká samozřejmě potřeba podstatně přísnějších kontrol na vnějších hranicích EU.

1.3 Svobodné zřizování podniků a volný pohyb služeb

**Práce bez
pracovního
povolení
umožněna
v jakékoli jiné
zemi EU**

Každý občan Společenství, který prokáže potřebnou zkušenost v určitém živnostenském oboru, může vykonávat svou činnost na celém území EU bez dodatečných zkoušek a stejně tak si může v jakékoli zemi EU zřídit podnik.

Vliv na hotelové a restaurační živnostenské podniky

Tříletá praxe majitele penzionu nebo hoteliéra (buď jako OSVČ nebo v řídicí funkci) v jakékoli zemi EU opravňuje dotyčného živnostníka zřídit nebo vést hotelový a restaurační živnostenský podnik v České republice a naopak také český podnikatel může řídit či založit hotel nebo restauraci v jakékoli zemi EU poté, co prokáže tříletou praxi v tomto oboru buď jako OSVČ nebo v řídicí funkci. Tato skutečnost je brána v úvahu nezávisle na příslušných předběžných podmínkách vyžadovaných zákonem pro povolení výkonu činnosti v dané zemi.

Kromě toho máte přístup k živnostenské činnosti v jakékoli zemi EU:

Po dvouleté praxi buď jako OSVČ nebo v řídicí funkci a po prokázání oficiálně uznaného vzdělání.

Po dvouleté praxi buď jako OSVČ nebo v řídicí funkci a po prokázání alespoň tříleté praxe jako zaměstnanec.

Po tříleté praxi jako zaměstnanec a po prokázání oficiálně uznaného vzdělání (to může být přísněji posuzováno ve vztazích k třetím zemím).

Předchozí zkušenosti z rozšiřování EU ukázaly, že svoboda zřizování podniků není v praxi moc využívána. Volné zřizování podniků je již umožněno pro podnikatelské skupiny, např. pro velké hotelové řetězce umístováním českých ředitelů nebo v případě založení nového podniku (hotelu, restaurace) postupem podle našich vnitrostátních předpisů.

Díky volnému poskytování služeb bude možno uzavírat pojišťovací smlouvy s jakoukoli zahraniční pojišťovnou. To by mělo přispět k určitým úsporám zejména v cestovním ruchu.

Kromě toho bude možné nabízet služby přes hranice. Český podnikatel tak bude moci v budoucnu nabízet např. své cateringové služby i v příhraničních regionech sousedních zemí.

1.4 Volný pohyb kapitálu a plateb

Tato svoboda patří mezi nejvýznamnější předpoklady fungování vnitřního trhu EU. Všechny podniky v EU mohou využívat a přijímat úvěry ve všech měnách EU a mít své bankovní účty v jakékoli zemi EU. Bude také možné převádět cizí měny přes hranice bez jakýchkoli problémů.

Vliv na hotelové a restaurační živnostenské podniky

Sníží se objem směnárenských operací díky existenci jedné společné měny. Na jedné straně to zjednoduší cestování, na druhé straně to usnadní porovnávání cen různých dodavatelů. Pro udržení tržního podílu v situaci, kdy máte vyšší ceny budete nuceni poskytnout vašim zákazníkům dostatečné informace a zprůhlednit jim vaši cenovou kalkulaci.

2. Další aspekty rozšíření EU ovlivňující české živnostenské podniky HORECA

Pracovní a sociální legislativa

Povinná je pouze část předpisů a nařízení v rámci pracovní a sociální legislativy EU, týkající se především těchto oblastí:

- volná volba práce
- sociální zabezpečení migrujících pracovníků
- rovné odměňování mužů a žen
- pracovní prostředí
- zdraví a bezpečnost pracovníků na pracovišti
- hromadná nadbytečnost pracovníků ve velkých podnicích a
- ochrana proti předběžnému upozornění a následnému propuštění ze zaměstnání ve spojitosti se stížností či žalobou týkající rovného odměňování za práci.

Všechny povinné předpisy týkající se pracovní a sociální legislativy se především týkají případů přeshraniční práce.

Avšak tyto předpisy jsou vždy pouze minimálními požadavky, jež musí být dodržovány. Každý členský stát EU má mimoto právo na přísnější vnitrostátní zákony a nařízení.

Vnitrostátní normy musí být co možná nejvíce v souladu se standardy EU

Pro cestovní ruch jsou významné ty předchozí směrnice a návrhy týkající se některých pracovněprávních vztahů (směrnice o zkrácené pracovní době, dočasné práci), které stanoví, že placení sociálního pojištění je povinné, pokud zaměstnanec pracuje více než 8 hodin týdně. Tento počet hodin by tedy měl zajistit nárok na všechny požitky ze sociálního zabezpečení. Pokud porovnáme naše vnitrostátní sociální standardy se standardy EU, uvidíme, že většina z nich se již v zásadě shoduje a že se tedy po přistoupení k EU neočekávají žádné podstatné změny.

Vlastnictví pozemků a půdy

Mnoho představitelů sektoru cestovního ruchu si stěžuje, že vyprodávají pozemky i půda. EU v tomto ohledu upravuje pouze rovné zacházení s občany ze všech zemí. To znamená, že čeští zákonodárci musí použít taková opatření, která by zabránila výprodeji pozemků a půdy v naší zemi, ale která by současně nediskriminovala ostatní občany EU. Dobrým příkladem je zde dánský zákon o vlastnictví půdy a pozemků (další vhodné příklady: Jižní Tyrolsko, Bavorsko).

Evropské rezervační systémy

Vytvoření jednotných evropských rezervačních systémů zvýší množství a podrobnost informací. Dlouhodobě se dá očekávat, že si turisté budou zajišťovat svoje rezervace sami.

Zásadní důležitosti nabývá Internet a přítomnost v jeho síti.

Cestování

V krátkodobé perspektivě se očekává snížení dopravních nákladů (u letů i cest autobusem a vlakem) vyvolané intenzivnější hospodářskou soutěží, což může pozitivně ovlivnit celou oblast cestovního ruchu. Dlouhodobě však bude nutno počítat naopak se zvýšením těchto dopravních nákladů.

Konferenční turistika

Ve spojené Evropě se počet obchodních cest a konferencí pravděpodobně dále zvýší. V tomto segmentu se dosud český cestovní ruch nevyvíjí odpovídajícím způsobem. I v této oblasti se brzy objeví nové šance a potenciální možnosti.

**Zvýšená
konkurence –
potřeba
speciálních
opatření v
inzerci**

Noví konkurenti

Zvýšená konkurence se pravděpodobně objeví (a to nezávisle na přistoupení k EU) spíše ve formě řetězců provozoven rychlého občerstvení a ostatních gastronomických systémů než konkurence přímo v oblasti pohostinských zařízení. Z toho důvodu bude třeba investovat také do propagace a inzerování kvality a jedinečnosti českých pohostinských služeb.

Poptávka na úseku hotelů (prázdninová letoviska, zotavovny, sportovní zařízení) výrazně vzrůstá.

Roční pořadí deseti vedoucích hotelových skupin v Evropě

2002 pořadí	2003 pořadí	Skupina	Země	Hotely		Pokoje	
				2002	2003	2002	2003
1	1	ACCOR	F	1 799	1 965	179 423	203 127
2	2	BEST WESTERN	USA	1 122	1 120	70 713	70 570
3	3	SIX CONTINENTS	UK	414	418	65 580	64 848
4	4	LOUVRE / ENVERGURE	F	915	869	62 705	60 535
5	5	HILTON INT'L	UK	235	243	49 312	51 514
7	6	MARRIOTT INT'L	USA	232	254	38 438	41 427
6	7	SOL MELIA	SP	213	200	41 946	41 380
9	8	CHOICE	USA	419	435	31 861	33 704
8	9	TUI	GER	154	154	33 587	33 587
10	10	NH	SP	298	195	31 767	27 228
Celkem 10 vedoucích skupin				5 801	5 853	605 332	627 920

MKG Consulting – únor 2003
Oficiální statistiky hotelových skupin

Zdroj: www.hotel-online.com

3. Podpora cestovního ruchu ze strany EU

Význam cestovního ruchu nebyl orgány EU ještě dostatečně rozpoznán. Avšak i v této oblasti se dá očekávat příprava více podpurných opatření.

Rozpoznání zvláštních charakteristických stránek cestovního ruchu

Jedním z hlavních bodů tohoto balíku opatření je přesnější poznání zvláštních charakteristických stránek a rozvoje odvětví cestovního ruchu. Za tímto účelem se připravují tato opatření:

- rozvoj společné statistiky cestovního ruchu
- zkoumání účinků současné politiky Společenství na cestovní ruch a analýza nových forem cestovního ruchu, stejně jako
- hledání vhodného přizpůsobení strategie pro představitele cestovního ruchu
- koordinace politiky Společenství týkající se cestovního ruchu
- konzultace s představiteli odvětví cestovního ruchu před přijímáním rozhodnutí Společenství

Strategie podpory cestovního ruchu

Prázdniny

Kromě výše uvedeného je důležité docílit lepšího rozdělení prázdnin. Iniciativa v tomto ohledu by měla být dána vnitrostátním orgánům.

Přeshraniční regionální spolupráce

Dalším cílem EU je podporovat spolupráci mezi pohraničními regiony, stejně jako zlepšování turistické a technické spolupráce mezi městy.

Využití kulturního dědictví

Společenství má zájem o využití kulturního dědictví našeho kontinentu pro účely cestovního ruchu.

- V informačních brožurách a letáčích je třeba sestavit a vhodně propagovat kulturní trasy
- Zřízení Evropské ceny pro nejlepší nabídku v oblasti kulturní turistiky
- Soutěže muzeí o ceny pro ty muzea, která ve spolupráci s odvětvím cestovního ruchu nabídnou zvláštní produkty
- Zlepšení služeb evropských muzeí pro cizince, např. vícejazyčné informační materiály ...

Cestovní ruch a životní prostředí

Jednotlivé akce Společenství musí stále více přesně zvažovat reciproční účinek a závislost cestovního ruchu a životního prostředí. Připravují se tato opatření:

- Podpora členských států při výběru regionů vhodných pro cestovní ruch ohleduplný k životnímu prostředí
- Vypracování kodexu chování pro turisty se zaměřením na správné ekologické a etické chování
- Zřízení ceny Společenství za životní prostředí
- Podpora pilotních opatření týkajících se výměny zkušeností při správě míst cestovního ruchu

Venkovská turistika

Společenství chce podporovat zejména aktivní dovolené ve venkovských regionech, kromě jiných forem i prázdninové pobyty na farmách a v malých rodinných penzionech. Za tímto účelem se připravují tato opatření:

**Podpora
aktivních
dovolených**

- Podpora partnerských iniciativ mezi poskytovateli turistických služeb na místní a celoevropské úrovni
- Zkvalitnění informací pro poskytovatele turistických služeb ve venkovských oblastech
- Publikování snadno pochopitelných prospektů
- Publikování průvodců a informačních materiálů
- Podpora pilotních projektů za účelem stimulace nových turistických nabídek ve venkovských oblastech
- Hospodářská soutěž mezi venkovskými turistickými oblastmi

Speciální turistika a cestovní ruch mládeže

Evropské společenství umožnit přístup různých skupin lidí k cestovnímu ruchu, dokonce i těch lidí, kteří si to vinou své špatné sociální situace nemohou dovolit. Plánují se tato opatření:

- Lepší podpora různých typů ubytování
- Podpora turistiky seniorů
- Sjednocování nejvýznamnějších cestovních organizací pro mládež
- Rozšiřování možností slev pro studentské a mládežnické karty
- Informace mládeže o existenci živnostenských podniků v oblasti cestovního ruchu a o jejich pracovních možnostech

Odborná školení

Společenství chce podporovat odvětví cestovního ruchu i podporou odborných školení. Připravují se tato opatření:

**Podpora
odborných
školení**

- Podpora spolupráce mezi vysokými školami a školami cestovního ruchu
- Pilotní vzdělávací projekty ve venkovské, sociální, kulturní oblasti i v oblasti ochrany životního prostředí
- Rozvoj odborných profilů v odvětví cestovního ruchu
- Výměnné programy jako je například Leonardo

Propagace ve třetích zemích

EU chce podporovat propagační akce na trzích Severní Ameriky a Japonska.

Školení pro kvalifikované pracovníky

Evropská komise ve spolupráci s Evropským centrem pro rozvoj odborného školství (CEDEFOP) realizovala opatření k uznávání těchto odborností v rámci celé EU – recepční sekretářka, hotelový vrátný, barman, skladník a skladový operátor, číšník, restaurační personál, vrchní číšník a sklepník) směřující k podpoře volného pohybu na trhu práce.

Zavedení obdobných opatření se připravuje i pro další vzdělávání důležité pro odvětví cestovního ruchu.

4. Otázky

Stanovit si šance a rizika podnikání a vyvodit z nich správné závěry znamená co nejpřesněji odpovědět na množství otázek týkajících se:

- analýzy vlastního podniku a jeho postavení v prostředí hospodářské soutěže
- cílů rozvoje
- vhodných strategie a opatření

Otázky vhodné pro analýzu podniku či hospodářské soutěže mohou znít například takto:

- Jaký druh produktů / služeb nabízíme?
- Co se nám daří dělat obzvláště dobře?
- S jakým druhem produktů docílíme jaký druh výsledků?
- S jakým druhem zákaznických skupin budeme pracovat?
- S jakým druhem zákaznických skupin docílíme jaký druh výsledků?
- Jaký je náš trh?
- Proč máme omezenou výkonnost na tomto trhu?
- Jaké výhody a nevýhody má naše umístění?
- Kdo jsou naši nejsilnější konkurenti měřeno kapitálem nebo objemem prodeje?
- Kdo z našich konkurentů je nejvíce novátorský?
- Jaké jsou naše nejvýznamnější silné a slabé stránky?
- Jaké plánovací a kontrolní nástroje máme k dispozici?
- Jakou přesnost měly naše předběžné kalkulace ve srovnání s výslednými kalkulacemi?

**Šance a rizika
lze nakonec
určit jen
individuálně**

Otázky týkající se cílů rozvoje mohou znít například takto:

- V čem jsme rozhodně tak dobří, že to můžeme prodávat našim zákazníkům obzvláště dobře a co nás může jasně odlišit od našich konkurentů?
- Proč by si zákazník vybral náš produkt, i když by vzdálenost byla větší?
- Jak můžeme uspět s exportními zásilkami pro předchozí cílové skupiny?
- Jaké máme šance, chceme-li získat nové cílové skupiny nebo odběratelské řetězce?

- Jaké dodatečné náklady přinese poskytování našich služeb vzdálenějšímu zákazníkovi?
- Jaké cílové skupiny chceme oslovit určitě / obzvláště / výhradně?
- Jaké produkty / skupiny produktů bychom měli dále podporovat/uvést nově na trh?
- Poskytování jakých služeb bychom měli posilovat?
- Jaké marketingové aktivity mohou výrazně ovlivnit naše prodeje?

Otázky týkající se stanovení vhodné strategie a opatření mohou znít například takto:

Co musíme udělat, abychom docílili našich cílů například v těchto oblastech?

- vztahy se zákazníky
  - nabízený sortiment
  - poskytování služeb
  - marketing a propagace
  - nákladová struktura
  - plánování a kontrola
  - kalkulace
-
- Kdo je odpovědný za provedení těchto opatření?
  - Jaké nejzazší termíny musíme mít na paměti u jednotlivých opatření?
  - Kdo je odpovědný za koordinaci a kontrolu konkrétních opatření?

Důležité internetové odkazy pro veškeré záležitosti týkajících se EU:

- Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR)
www.amspcz.cz
- Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR)
www.spcr.cz
- Zastoupení Evropské komise v České republice
<http://www.evropska-unie.cz/cz/>
- oficiální webové stránky Evropské unie (v češtině)
http://europa.eu.int/index_cs.htm
- EuroInfoCentrum
www.euroinfocentrum.cz
- Vláda ČR
www.vlada.cz
- UEAPME
www.ueapme.com

Další důležité odkazy:

- HO.RE.KA ČR - Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu
Vinohradská 46, 120 41 Praha 2
tel/fax: +420 224 912 225
tel: +420 221 580 418
e-mail: info@horeka.cz
www.horeka.cz